

Handlingsplan mod arbejdsulykker

26. juni 2023

Problem

Arbejdsulykker har store menneskelige, erhvervsøkonomiske og samfundsmæssige konsekvenser. Antallet af anmeldte arbejdsulykker til Arbejdstilsynet har gennem mange år været stabilt omkring ca. 42.500.

I 2021 og 2022 har antallet dog været særligt højt, primært på grund af anmeldelser med sygdom med Covid-19. Fraregnes covid-19 tilfælde ses en stigning på ca. 5 pct. fra 2021 til 2022 i antallet af anmeldte ulykker til Arbejdstilsynet – svarende til ca. 46.500 anmeldte ulykker i 2022.

I 2022 skete der et stort antal arbejdsulykker med dødelig udgang. 43 mennesker mistede livet på arbejdet sidste år. Til sammenligning skete der i perioden 2016 til 2021 gennemsnitligt 33 dødsulykker årligt.

Trepart om prioriterede nationale mål

I trepartsaftalen om prioriterede nationale mål for arbejdsmiljøindsatsen fra december 2020 indgår der et mål om arbejdsulykker, hvoraf det fremgår, at sikkerhedskulturen skal styrkes, og færre skal udsættes for arbejdsulykker. Konkret er der opsat nationale mål for reduktion af ulykker i brancherne frem mod 2030: *Bygge og anlæg, Landbrug, skovbrug og fiskeri, Transport af gods, Metal og maskiner, Slagterier, Politi, beredskab og fængsler samt Vand, kloak og affald*. Arbejdstilsynet ser potentiale i at styrke sikkerhedskulturen og arbejde systematisk med ulykkesforebyggelse, som væsentlige led i at understøtte målene.

Handlingsplan

Derfor iværksættes en helhedsorienteret ulykkesindsats, som har til formål at fremme sikkerhedskulturen på danske arbejdspladser og med et særligt fokus på at forebygge de alvorligste ulykker og dødsulykker. Handlingsplanen følger op på Arbejdsmiljørådets anbefalinger og skal understøtte målet om at reducere antallet af ulykker frem mod 2030 som aftalt i trepartsaftalen om prioriterede nationale mål for arbejdsmiljøindsatsen.

Der igangsættes følgende indsætter:

1. Ekspertgruppe
2. Helhedsorienteret indsats mod arbejdsulykker
3. Kampagner, værktøjer og undervisning

Indsætterne skal understøtte arbejdsmiljøorganisationernes arbejde med virksomhedens arbejdsmiljø. Det gælder ikke mindst arbejdsmiljørepræsentanternes rolle i samarbejdet på arbejdspladsen. Indsætterne mod arbejdsulykker gennemføres i tæt

samarbejde med de væsentligste aktører i de pågældende brancher om indsatsen, fx Branchefællesskaberne for Arbejdsmiljø (BFA'erne).

1. Ekspertgruppe

Årsagerne til dødsulykker kan være mange, og det er vanskeligt at pege på enkle løsninger eller ét bestemt initiativ, der kan imødegå problemet. Der vurderes at være behov for at belyse årsagerne bedre, hvilket ligeledes anbefales af Arbejdsmiljørådet, samt i højere grad at inddrage data, viden og forskning i forebyggelsen af dødsulykkerne.

Der etableres derfor en ekspertgruppe, som vil gå i dybden med at analysere alvorlige arbejdsulykker med henblik på at opnå viden og indsigt i bagvedliggende årsager, der kan anvendes til at forebygge alvorlige arbejdsulykker og deriblandt arbejdsrelaterede dødsulykker.

Ekspertgruppen vil bestå af en formand samt ca. fem interne og eksterne medlemmer. Medlemmerne skal være eksperter med en særlig indsigt i fx forebyggelse af arbejdsulykker og sikkerhedskultur, arbejdsmedicin, teknisk kendskab eller lignende. Medlemmer kan være permanente eller udpegede ad hoc, såfremt der er behov for specifik viden om fx landbrugsmaskiner. Ekspertgruppen vil sekretariatsbetynes af Arbejdstilsynet. Der vil blive udarbejdet et kommissorium, der nærmere beskriver bl.a. formål, organisering og medlemmer, kriterier og afgrænsning af udvalgte arbejdsulykker, regler om fx aktindsigt og fortrolighed. Arbejdsmiljørådet involveres i udarbejdelsen af kommissoriet.

Ekspertgruppen vil foretage tværfaglige dybdegående analyser af et mindre antal alvorlige ulykkestyper inden for udvalgte temaer. Temaerne udvælges med afsæt i en række kriterier, fx ulykkesstatistik, ny forskning eller erkendt manglende viden. Det kan fx være alvorlige arbejdsulykker med fald fra og gennem tage. På baggrund af ulykkesanalyserne udarbejdes en samlet rapport, som beskriver årsagerne til ulykkerne og angiver forslag til forebyggelse.

Formålet er at understøtte virksomhedernes forebyggelse af arbejdsrelaterede dødsulykker og at foregribe potentielle risici tidligere i arbejdsprocesserne, herunder i planlægning og tilrettelæggelse af arbejdet. Ekspertgruppens rapporter kan endvidere indgå i udviklingen af Arbejdstilsynets indsats.

2. Helhedsorienteret indsats mod arbejdsulykker

Omkring halvdelen af alle dødsulykker sker i brancherne *Landbrug, skovbrug og fiskeri, Bygge og anlæg* samt *Transport af gods*. Der er derfor behov for et ekstraordinært fokus på at styrke sikkerhedskulturen og forebygge ulykker, herunder dødsulykker, i de tre brancher.

Arbejdstilsynet vil derfor iværksætte en helhedsorienteret indsats, hvor én af de tre brancher er i fokus i ét år hver i perioden 2024-2026.

Den helhedsorienterede indsats vil bestå af en række forskellige virkemidler i form af tilsyn med fokus på ulykkesforebyggelse, -opfølgning og -analyser samt kommunikation og vejledning. Initiativerne vil gennemføres med løbende inddragelse af Branchefællesskaberne for Arbejdsmiljø.

Tilsyn med fokus på ulykkesforebyggelse

Arbejdstilsynet vil gennemføre en særlig tilsynsindsats med et målrettet fokus på ulykkesforebyggelse og styrkelse af sikkerhedskulturen. Tilsynet har til formål at bidrage til at styrke virksomhedens sikkerhedskultur og at udbrede systematisk forebyggelse af de væsentligste ulykkesrisici gennem tilrettelæggelse af arbejdet. Formålet er ligeledes at bidrage til, at branchens samlede forebyggelsestiltag får højere kvalitet og dermed bedre effekt. Arbejdstilsynet vil fastholde den sædvanlige myndighedsrolle i forhold til at afgive reaktioner.

Ulykkesopfølgning og ulykkesanalyser

Arbejdstilsynet vil styrke opfølgningen på ulykker i branchen ved ulykkesundersøgelser, og Arbejdstilsynet vil på baggrund heraf udarbejde en mindre analyse af tendenser for ulykker i den pågældende branche med henblik på fremadrettet forebyggelse. Arbejdstilsynet vil derudover afprøve forskellige nye metoder til opfølgning på ulykker ud over de fysiske ulykkesundersøgelser. Det kan fx være telefonisk eller skriftlig opfølgning.

Kommunikation og vejledning

Arbejdstilsynet vil gennemføre kommunikationsindsatser og kampagner om forebyggelse af ulykker i branchen. Indsatserne vil have fokus på væsentlige ulykkesrisici, og kan fx være vejledning, informationsmøder eller webinarer.

3. Kampagner, værktøjer og undervisning

Ud over den helhedsorienterede indsats mod ulykker i brancherne med flest dødsulykker iværksættes indsatser, der også vil omfatte de resterende fire brancher med reduktionsmål for arbejdsulykker. Brancherne er *Metal og maskiner, Slagterier, Politi, beredskab og fængsler* og *Vand, kloak og affald*. Indsatserne vil være forskellige og tilpasset de enkelte branchers karakteristika og ulykkesforekomster. Indholdet af indsatserne vil primært være kommunikative, men kan – afhængig af den enkelte branche – blive integreret i Arbejdstilsynets almindelige tilsynsindsats i brancherne. Initiativerne vil gennemføres med løbende inddragelse af Branchefællesskaberne for Arbejdsmiljø.

Kampagner og formidling

Arbejdstilsynet vil gennemføre målrettede kommunikationsindsatser og kampagner, der skal understøtte arbejdet med systematisk ulykkesforebyggelse og på den måde styrke sikkerhedskulturen i branchen. Indsatserne kan fx være særskilt vejledning til virksomheder, som har anmeldt en ulykke, samt informationsmøder, webinarer og/eller direkte breve til nogle grupper af virksomheder i branchen. Kampagnerne gennemføres i tæt samarbejde med bl.a. Branchefællesskaberne for Arbejdsmiljø (BFA'erne) for at nå bredest muligt ud.

Værktøjer og redskaber til arbejdspladserne

Arbejdstilsynet vil endvidere udvikle og udbrede værktøjer og redskaber til at styrke sikkerhedskulturen på tværs af alle brancher og stille dem til rådighed for virksomhederne. Det kan fx omfatte udbredelse af redskaber til måling af sikkerhedsklima. Indholdet tager udgangspunkt i forskningen på området og Arbejdstilsynets erfaringer fra tilsyn. Værktøjer og redskaber skal bidrage til at gøre det lettere for virksomhederne at styrke sikkerhedskulturen og finde gode metoder til at arbejde systematisk med ulykkesforebyggelse.

Bedre vejledning på At.dk

For at understøtte den forebyggende ulykkesindsats mere generelt, vil Arbejdstilsynet derudover opdatere sin hjemmeside, så det bliver lettere for den enkelte arbejdsplads at anvende til at finde viden, værktøjer og redskaber om ulykkesforebyggelse og sikkerhedsledelse.

Undervisning i arbejdsmiljø

Endelig vil Arbejdstilsynet gennemføre et forsøg for en eller flere udvalgte erhvervsuddannelser med det formål at bidrage til at styrke undervisningen i arbejdsmiljø. Baggrunden er, at mange lærlinge starter i deres første job uden at have kendskab til arbejdsmiljø. Hertil kommer, at ca. hver tiende ansat der udsættes for en arbejdsulykke inden for bygge og anlægsbrancherne, er lærling. Forsøget vil blive fastlagt i dialog med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet og evt. andre relevante aktører.

Økonomi

Der afsættes 7,8 mio. kr. årligt i perioden 2023-2026 til initiativet, *jf. tabel 1*.

Tabel 1					
Økonomi					
Mio. kr. 2023-pl	2023	2024	2025	2026	I alt
Handlingsplan mod arbejdsulykker	7,8	7,8	7,8	7,8	31,2

Kilde: Beskæftigelsesministeriet